

OBSAH

Předmluva 5

1. Dávné křivdy

1. 1. BOSTONSKÝ ČAJOVÝ DÝCHÁNEK: ZAŽEHL VÁLKU O AMERICKOU NEZÁVISLOST? 9
1. 2. LOAJALISTÉ JEDNOTNÉHO IMPÉRIA: VŠEMI OPUŠTĚNI? 12
1. 3. IRSKÝ HLADOMOR: CHTĚLI ANGLIČANÉ NECHAT IRY VYHLADOVĚT? 13
1. 4. PREZIDENT JACKSON A INDIÁNI: MÍRUMILOVNÁ EMIGRACE, NEBO KRVAVÉ VYHNÁNÍ? 18

2. Spiknutí a konspirace

2. 1. ZAHYNUL DAUPHIN ZA VELKÉ FRANCOUZSKÉ REVOLUCE? 20
2. 2. KARBONÁŘI: VLASTENCI, NEBO BANDITI? 21
2. 3. MAINE: KDO JI VYHODIL DO POVĚTRÍ? 23
2. 4. BŮRSKÁ VÁLKA: BYLO TO SPIKNUTÍ IMPERALISTŮ? 25
2. 5. SARAJEVSKÝ ATENTÁT: CHYSTALO SE SRBSKO ROZPOUTAT VÁLKU? 32
2. 6. MASAKR V KATYŇSKÉM LESE V ROCE 1940: KDO ZA TO MŮŽE? 35
2. 7. ZAVRAŽDĚNÍ PREZIDENTA KENNEDYHO: BYLO TO SPIKNUTÍ? 37
2. 8. JAK TO BYLO S HITLEROVÝMI DENÍKY DOOPRAVDY? 40

3. Hrdinové a zlosynové

3. 1. KDO BYL „NED LUDD“? 44
3. 2. TALLEYRAND: VEDL HO PRINCIP, NEBO TOUHA PO OSOBNÍCH VÝHODÁCH? 46
3. 3. LEGENDA O JOHNU BROWNOVI: HRDINA A MUČEDNÍK? 48
3. 4. WYATT EARP: HRDINA DIVOKÉHO ZÁPADU? 49
3. 5. CECIL RHODES: VIZIONÁŘ, NEBO ZLODUCH? 51
3. 6. VYCHÁZEL MARCONIHO „BEZDRÁTOVÝ“ ZÁZRAK Z UKRADENÉHO VYNÁLEZU? 54
3. 7. STAL SE ROGER CASEMENT OBĚTÍ OČERŇOVACÍ AKCE? 55
3. 8. POSLEDNÍ CAR: ZLOVOLNÝ TYRAN? 57
3. 9. JAK ZEMŘEL RASPUTIN? 60
3. 10. STALIN: HODNÝ STRÝČEK, NEBO MASOVÝ VRAH? 62

3. 11. RUDOLF HESS: POMÝLENÝ, NEBO VYŠINUTÝ? 65
3. 12. PROVINIL SE „LORD HAW-HAW“ VELEZRADOU? 68
3. 13. „MCCARTHYISMUS“: SVĚTÍ ÚČEL PROSTŘEDKY? 69
3. 14. PREZIDENT NIXON A AFÉRA WATERGATE:
NAKOLIK BYLO TO OBVINĚNÍ VÁŽNÉ? 72

4. Historické debaty

4. 1. JAKOBÍNSKÝ TEROR: NEPŘEHÁNĚL SE VÝZNAM
PROLÉVÁNÍ KRVE? 77
4. 2. BYL JIŘÍ III. SKUTEČNĚ TYRAN? 79
4. 3. NAPOLEONOVY PLÁNY NA INVAZI V ROCE 1805:
BYLA BRITÁNIE OPRAVDU V OHROŽENÍ? 83
4. 4. NAPOLEON I.: POSLEDNÍ Z „OSVÍCENÝCH DESPOTŮ“? 85
4. 5. SPEENHAMLANDSKÝ SYSTÉM: BYL TO VŮBEC
SYSTÉM? 87
4. 6. VOLEBNÍ ZÁKON Z ROKU 1832: OHLÁSIL NÁSTUP
DEMOKRACIE V BRITÁNII? 90
4. 7. BISMARCK: PLÁNOVAČ, NEBO OPORTUNISTA? 92
4. 8. MONROEOVA DOKTRÍNA: ZÁKLAD AMERICKÉHO
IMPERIALISMU? 95
4. 9. „PRÁVO DANÉ OSUDEM“: ZÁSTĚRKA
PRO AMERICKOU EXPANZI? 98
4. 10. KRÁLOVNA VIKTORIE, NEBO PANÍ BROWNOVÁ? 102
4. 11. LUSITANIA: BYLA OPODSTATNĚNÝM CÍLEM? 104
4. 12. BYLA BITVA U JUTSKA VELKÝM VÍTĚZSTVÍM
BRITSKÉHO NÁMOŘNICTVA? 107
4. 13. UVEDL LENIN MARXISMUS DO PRAXE? 108
4. 14. PEARL HARBOUR, 1941: BYL JAPONSKÝ ÚTOK
OPRAVDU TAK PŘEKVAPIVÝ? 111
4. 15. JALTSKÁ KONFERENCE, 1945: VÍTĚZSTVÍ VÝCHODU,
NEBO ZÁPADU? 115

5. Historické revize

5. 1. SAMUEL PLIMSOLL: PŘINESL BEZPEČÍ NA MOŘE? 118
5. 2. TOUŽIL ABRAHAM LINCOLN PO OSVOBOZENÍ
AMERICKÝCH OTROKŮ? 120
5. 3. BYL O AFRIKU OPRAVDU „BOJ“? 124
5. 4. DOŠLO V TONYPANDY V ROCE 1910 K „MASAKRU“? 128
5. 5. ANDĚLÉ Z MONSU: ZÁSAH SHŮRY? 130
5. 6. ZIMMERMANNŮV TELEGRAM: VTÁHL
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ DO VÁLKY? 131
5. 7. BYLA NĚMECKÁ ARMÁDA ROKU 1918 PORAŽENA? 134
5. 8. JAKÝ VÝZNAM MĚLA BRITSKÁ GENERÁLNÍ
STÁVKA V ROCE 1926? 136
5. 9. KDO ZAPÁLIL ŘÍŠSKÝ SNĚM? 140
5. 10. BITVA O BRITÁNII: JAKÁ BYLA ÚLOHA
„HRSTKY STATEČNÝCH“? 143

5. 11. BARBAROSSA: ZAPOMNĚL HITLER
NA RUSKOU ZIMU? 146

6. Historická přehodnocení

6. 1. PÁD BASTILY, 1789: NAKOLIK BYL VÝZNAMNÝ? 148
6. 2. VYDALY SE ŽENY OPRAVDU NA
„POCHOD ŽEN“, 1789? 149
6. 3. KDO TVOŘIL REVOLUČNÍ MASY? 151
6. 4. KDO DOOPRAVDY VYHRÁL U WATERLOO? 152
6. 5. VYVOLALA FRANCOUZSKO-PRUSKOU VÁLKU
V ROCE 1870 EMŽSKÁ DEPEŠE? 155
6. 6. FLORENCE NIGHTINGALEOVÁ:
DÁMA S LAMPOU? 156
6. 7. PRINC ALBERT: STÁTNÍK, NEBO CIZINEC VMĚŠUJÍCÍ
SE DO BRITSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ? 159
6. 8. UKONČILA OBČANSKÁ VÁLKA V AMERICE
OTROCTVÍ? 162
6. 9. KDO BY MĚL BÝT OBVINĚN ZA PÁD CHARTŮMU:
GLADSTONE, NEBO GORDON? 164
6. 10. ROZVODOVÝ PŘÍPAD CHARLESE STUARTA PARNELLA
A KITTY O'SHEAOVÉ: PŘÍKLAD VIKTORIÁNSKÉ
PRUDĚRNOSTI? 168
6. 11. EDUARDOVSKÁ BRITÁNIE: ZLATÝ VĚK? 170
6. 12. DAVID LLOYD GEORGE, OTEC BRITSKÉHO
SOCIÁLNÍHO STÁTU? 172
6. 13. BYLO GESTAPO NÁSTROJEM BEZOHLEDNĚ TYRANIE? 176
6. 14. ŠEL HITLER V BISMARCKOVÝCH STOPÁCH? 178
6. 15. INDICKÁ NEZÁVISLOST: JAK TO BYLO DOOPRAVDY? 180

7. Politické přehodnocení

7. 1. NOVÝ ÚDĚL: UKONČIL VELKOU HOSPODÁŘSKOU
KRIZI? 184
7. 2. CHURCHILL: BYL TO VELKÝ VOJEVŮDCE? 187
7. 3. JAK VZNIKLA „ŽELEZNÁ OPONA“? 190
7. 4. KOLIK TOHO ČINŠTÍ KOMUNISTÉ
DLUŽÍ STALINOVÍ? 191
7. 5. NAKOLIK SI PREZIDENT REAGAN ZASLOUŽIL
SVOU POVĚST? 193
7. 6. LHAL HAROLD WILSON O DEVALVACI LIBRY
V ROCE 1976? 196
7. 7. MARGARET THATCHEROVÁ: BÍLÝ KVĚT NADĚJE
BRITSKÉHO KONZERVATISMU? 196
7. 8. JAK TO BYLO S KONCEM SVĚTOVÉHO KOMUNISMU? 200

8. Mezinárodní přehodnocení

8. 1. MNICHOV: POLITIKA ZRADY? 205

8. 2. NAKOLIK BYLY USA MEZI VÁLKAMI V IZOLACI? 209
8. 3. HITLER A MUSSOLINI: BYLI PŘÁTELÉ A SPOJENCI? 212
8. 4. BYLY NORIMBERSKÉ VÁLEČNÉ PROCESY (1945-1946) PARODIÍ SPRAVEDLNOSTI? 214
8. 5. KOREJSKÁ VÁLKA: BYL VINEN STALIN? 217
8. 6. BYLO MAĎARSKÉ POVSTÁNÍ V ROCE 1956 TOTÁLNÍ KATASTROFOU? 220
8. 7. KULTURNÍ REVOLUCE: CO MĚL MAO DOOPRAVDY V ÚMYSLU? 223
8. 8. FALKLANDSKÁ KRIZE, 1982: MĚLA JÍT VELKÁ BRITÁNIE DO VÁLKY? 225
8. 9. KARIBSKÁ KRIZE, 1962: ZACHRÁNIL KENNEDY SVOBODNÝ SVĚT? 230
8. 10. DÁVALA „TEORIE DOMINA“ SMYSL? 233
8. 11. JAK ÚSPĚŠNĚ BYLO ZMÍRNĚNÍ NAPĚTÍ MEZI VÝCHODEM A ZÁPADEM? 235
8. 12. UKONČILA STRATEGICKÁ OBRANNÁ INICIATIVA STUDENOU VÁLKU? 238
8. 13. FALŠOVAL STALIN FOTOGRAFICKÉ DŮKAZY? 240

9. Dávné záhady

9. 1. MAJOR ANDRÉ: JEDINÁ CHYBA GEORGE WASHINGTONA? 242
9. 2. ANGLIE, BRITÁNIE, SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ: PROČ JE V TOM TOLIK ZMATKU? 244
9. 3. JAK ZEMŘEL NAPOLEON I.? 246
9. 4. ALAMO: CO SE V POSLEDNÍCH HODINÁCH STALO? 247
9. 5. SKOTSKÝ TARTAN: STARÝ ZVYK, NEBO MODERNÍ FIKCE? 249
9. 6. AMERICKÁ OBČANSKÁ VÁLKA: BYL SEVER NEPORAZITELNÝ? 250
9. 7. ODRÁŽELY KOLONIE LESK VELIKOSTI BRITÁNIE, NEBO BYLY JEJÍ OSTUDOU? 253
9. 8. JAKOU ÚLOHU MĚLY SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ V UKONČENÍ PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY? 256
9. 9. PODVEDL DAVID LLOYD GEORGE STRANU SINN FEIN? 258
9. 10. KDO BYLI KULACI? 260
9. 11. GUERNICA: KDO JE VINEN? 262
9. 12. KATASTROFA VZDUCHOLODI HINDENBURG: BYLA TO SABOTÁŽ? 264
9. 13. BYL HITLERŮV NÁSTUP K MOCI NEVYHNUTELNÝ? 267
9. 14. KOLIK TOHO OBYČEJNÍ NĚMCI VĚDĚLI O KONCENTRAČNÍCH TÁBORECH? 270
9. 15. KOLIK TOHO VŮDCI SPOJENCŮ VĚDĚLI O HOLOKAUSTU? 272

9. 16. NUCENÁ REPATRIACE, 1945: CO SE STALO
DOOPRAVDY? 274

10. Přetrvávající kontroverze

- 10. 1. BYL WASHINGTON SKVĚLÝ GENERÁL? 276
- 10. 2. LUDVÍK XVI.: TYRAN, NEBO NESCHOPNÝ KRÁL? 279
- 10. 3. ROBESPIERRE: STÁTNÍK, NEBO TERORISTA? 281
- 10. 4. GENERÁL CUSTER: ZTŘEŠTĚNEC,
NEBO JEN SMOLAŘ? 284
- 10. 5. BYLI GENERÁLOVÉ PRVNÍ SVĚTOVÉ
VÁLKY ZLOČINNĚ NEKOMPETENTNÍ? 286
- 10. 6. LENIN: DEMAGOG, NEBO STÁTNÍK? 289
- 10. 7. EDUARD VIII.: BYL STOUPENCEM NACISMU? 292
- 10. 8. HITLER: DIKTÁTOR V ČELE NĚMECKA 295
- 10. 9. NACISTICKÁ ZAHRANIČNÍ POLITIKA, 1933-1941:
PLÁN, NEBO NÁHODNÝ VÝVOJ UDÁLOSTÍ? 297
- 10. 10. STALIN: CHTĚL OPRAVDU DOBÝT SVĚT? 301
- 10. 11. KDO ZAČAL STUDENOU VÁLKU? 303
- 10. 12. ZPŮSOBIL GORBAČOV ZHROUCENÍ
KOMUNISMU I SOVĚTSKÉHO SVAZU? 305

11. Oblíbené omyly

- 11. 1. ŘEKLA MARIE ANTOINETTA „TAK AŽ JEDÍ KOLÁČE“? 310
- 11. 2. CO ŘEKL ADMIRÁL NELSON KAPITÁNU HARDYMU
DOOPRAVDY? 311
- 11. 3. JAK ZNĚLA POSLEDNÍ SLOVA WILLIAMA PITTA
MLADŠÍHO? 312
- 11. 4. ÚTOK LEHKÉ BRIGÁDY: VÍTĚZSTVÍ,
NEBO KATASTROFA? 312
- 11. 5. BIG BEN: JSOU TO VŮBEC SLAVNÉ HODINY? 314
- 11. 6. BRITSKÉ SUFRAŽETKY: ZÍSKALY PRO ŽENY
HLASOVACÍ PRÁVO? 315
- 11. 7. EMILY DAVISONOVÁ: BYLA TO SEBEVRAŽDA? 316
- 11. 8. VTÁHLA BRITÁNII DO PRVNÍ SVĚTOVÉ
VÁLKY OTÁZKA BELGIE? 317
- 11. 9. STÁLA ZA VELIKONOČNÍM POVSTÁNÍM
V ROCE 1916 STRANA SINN FEIN? 320
- 11. 10. ZINOVJEVŮV DOPIS: PŘINESL MACDONALDOVU
PORÁŽKU V ROCE 1924? 322
- 11. 11. CO TO BYL „MILODAR“? 324
- 11. 12. ŠPANĚLSKÁ OBČANSKÁ VÁLKA: ZKOUŠKA
NA DRUHOU SVĚTOVOU VÁLKU? 325
- 11. 13. ZPŮSOBIL KRACH NA WALL STREET
VELKOU HOSPODÁŘSKOU KRIZI? 327
- 11. 14. MEIN KAMPF: NACISTICKÁ BIBLE? 330

- 11. 15. NAKOLIK BYL NĚMECKÝ POŽADAVEK
NA SUDETY OPRÁVNĚNÝ? 332
- 11. 16. 1940-1941: BOJOVALA BRITÁNIE OSAMOCENĚ? 332
- 11. 17. JAK DŮLEŽITÁ BYLA NĚMECKÁ INVAZE
NA KRÉTU? 334
- 11. 18. PROČ SPOLEČNOST NÁRODŮ NIKDY
NEPŘISTOUPILA K OZBROJENÝM SANKCÍM? 335

12. Vytrvalé mylné výklady

- 12. 1. PAUL REVERE: PATRIOT, NEBO POTÍŽISTA? 337
- 12. 2. BYL PIUS IX. LIBERÁL? 338
- 12. 3. ALEXANDR II.: CAR „OSVOBODITEL“? 341
- 12. 4. BYL CAVOUR ITALSKÝ VLASTENEC? 342
- 12. 5. BENJAMIN DISRAELI: OTEC MODERNÍHO
KONZERVATISMU? 346
- 12. 6. PŘINESLA REVOLUCE RUSKÉMU HOSPODÁŘSTVÍ
ZMĚNU K LEPŠÍMU, NEBO K HORŠÍMU? 349
- 12. 7. UPADLA BRITSKÁ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ
VE 30. LETECH? 353
- 12. 8. CHTĚL ANTHONY EDEN DOSÁHNOUT USMÍŘENÍ? 354
- 12. 9. DIVOKÁ 20. LÉTA: MÝTUS, NEBO REALITA? 355
- 12. 10. JE OSN VÝRAZNÝM ZLEPŠENÍM PROTI
SPOLEČNOSTI NÁRODŮ? 357
- 12. 11. JIHOAFRICKÝ APARTHEID: KDY TO ZAČALO? 361
- 12. 12. SUEZSKÁ KRIZE: BYL NÁSIR NOVÝM HITLEREM? 362

13. Nevyřešené problémy

- 13. 1. DARWINOVSKÁ DEBATA: OPICE, NEBO ANDĚLÉ? 365
- 13. 2. PAPEŽSTVÍ: BYLO NAKLONĚNO FAŠISMU
A NACISMU? 367
- 13. 3. HIROŠIMA A NAGASAKI: VZDALI
BY SE JAPONCI I JINAK? 371
- 13. 4. KONFLIKT VE SVATÉ ZEMI:
PROČ JE NEŘEŠITELNÝ? 373
- 13. 5. PROČ ZŮSTÁVÁ IRSKÁ OTÁZKA STÁLE
NEVYŘEŠENA? 380
- 13. 6. ZRADIL TONY BLAIR BRITSKÝ SOCIALISMUS? 387
- 13. 7. BYL PREMIÉR BLAIR VE SVÉ VÁLCE PROTI IRÁKU
NAIVNÍ, NEBO NEUPŘÍMNÝ? 392

Bibliografie 402

Stručný rejstřík 409